

๓. ขิงแครง

ประโยชน์และสรรพคุณ ขิงเป็นพืชรสเผ็ดอุ่น มีฤทธิ์แก้หวัดเย็น ขับเหงื่อ บำรุงกระเพาะ แก้อาการคลื่นไส้ อาเจียน ลดคอเลสเตอรอลที่สะสมในตับและหลอดเลือด มักนิยมใช้ขิงแก่ เพราะยิ่งแก่จะยิ่งให้ความเผ็ดร้อนจึงมีสรรพคุณทางยาที่มากกว่าขิงอ่อน และยังมีใยอาหารมากขึ้นตามไปด้วย แต่เนื่องจากขิงมีรสเผ็ด มีคุณสมบัติอุ่น จึงไม่เหมาะกับผู้ที่มีความร้อนภายในร่างกายอยู่แล้ว เช่นผู้ที่เหงื่อออกมาก เหงื่อออกเวลากลางคืน ตาแดง หรือมีไฟในตัวมากกว่าปกติ แต่ถ้าจะรับประทานควรระมัดระวังเป็นพิเศษ

๔. ว่านชัยชนะ

ประโยชน์และสรรพคุณ หัวว่าน ใช้ถอนพิษแมลงสัตว์กัดต่อย โดยมาตำให้ละเอียดแล้วนำมากินหรือพอกที่แผล สำหรับที่พึ่งทางใจนั้น เชื่อกันว่า ในกลุ่มคงกระพันชาตรี แคล้วคลาด ปลอดภัย มีเรื่องเล่ากันว่าเมื่อสมัยก่อนทหารที่ออกรบจะมีว่านนี้ติดตัวไปด้วยเสมอ โดยเอาเนื้อว่านนี้ฝั่งที่ยอดตรงนำทัพนำกอง หากสังเกตให้ดีจะเห็นได้ว่าว่านนี้มีลักษณะดั่งยอดดอกยอด้งขาว หรือว่าถ้ามีคติต้องขึ้นโรงขึ้นศาลนำว่านนี้ติดตัวไปด้วยเสมอ คติที่ติดอยู่ก็จะชนะได้อย่างสบายไม่ยากเย็นนัก

๕. ข่าลาย

ประโยชน์และสรรพคุณ เหง้าแก่ นำมาตำให้ละเอียด ใช้ทาบริเวณที่เป็นโรคผิวหนัง กลากเกลื้อน หรือจะตำผสมเหล้าขาว ทารักษาอาการคันในโรค ลมพิษ ทาบ่อย ๆ จนกว่าลมพิษนั้นจะหายไป

๖. หัวหมู

ประโยชน์และสรรพคุณ บำรุงกำลัง บำรุงธาตุ บำรุงหัวใจ ลดความดัน ลดความอ้วน บำรุงครรภ์ แก้อาการท้องผูก ช่วยให้อาหารย่อยง่ายขึ้น ขับพยาธิไส้เดือน ขับลม ช่วยย่อยอาหาร แก้อาการท้องอืดท้องเฟ้อ แก้อาการปัสสาวะขัด แก้ไข้ ขับเหงื่อ แก้บิด ทำให้ประจำเดือนมาเป็นปกติ ใช้พอกจุดพิษ ทาแก้แมลงกัดต่อย แก้กระษัย แก้อาการคลื่นเหียน อาเจียน ช่วยระงับอาการหอบหืด และเป็นยา นอกจากนี้ หัวหมูยังเป็นสมุนไพรที่มีน้ำมันหอมระเหยเป็นส่วนประกอบ มีฤทธิ์ช่วยลดความเจ็บ ช่วยผ่อนคลายอาการเกร็งตัวของกล้ามเนื้อเรียบ ยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดฝีฝีและอาการท้องเสีย

๗. ผักเสี้ยนผี/ใบไม้กลับหลังไม้ตื้น/นิพานไม้กลับ

ประโยชน์และสรรพคุณ ทั้งต้น ใช้ปรุงเป็นยาแก้ฝีในปอด ช่วยขับหนองในร่างกายหรือทำให้หนองแห้ง แก้ฝีในลำไส้ ในตับ ขับพยาธิในลำไส้ โรคไขข้ออักเสบ ใบ นำมาพอกแก้ปวดหัว บดกับเกลือทาแก้ปวดหลัง และแก้ปัสสาวะพิการ ใบผสมกับเมล็ด จะเป็นยาขับน้ำเหลืองเสีย หรือนำไปถูตรงบริเวณนั้นให้เลือดเดินสะดวก ดอก เป็นยาฆ่าเชื้อโรค และฆ่าพยาธิ ราก แก้โรคผอมแห้งของสตรีเนื่องจากคลอดบุตรและอยู่ไฟไม่ได้ รากผสมกับเมล็ด เป็นยาแก้เลือดออกตามไรฟัน และเป็นยากระตุ้นหัวใจ

๘. ขุนแผนสะกดทัพ

ประโยชน์และสรรพคุณ หัว นำมาโคลก ๑ หัว ผสมน้ำกิน แก้ธาตุพิการ (อาหารไม่ย่อย) แก้พิษแมลงสัตว์กัดต่อย กินส่วนหัว บำรุงธาตุ และเชื่อกันว่า นำพกดัดตัวเวลาเดินทางทำให้แคล้วคลาดปลอดภัย และถ้านำมาเสกคาถา ด้วยการท่อง “นะโมพุทธายะ” ๗ จบ ทำให้เป็นคงกระพันชาตรี

๙. มหาภาพ (ใช้ใบและหัว)

ประโยชน์และสรรพคุณ หัว รับประทานแก้พิษอักเสบ ดับพิษกาฬ พิษร้อน แก้ไข้พิษเชื้องูซิม แก้เริ่ม **ใบสด** ขับระดู ตำพอกฝี หรือหัวละมะลอก กูสวัด เริ่ม ทำให้เย็น ถอนพิษ แก้ปวดแสบปวดร้อน

๑๐. เพชรจะกลับหัวเล็ก

ประโยชน์และสรรพคุณ เป็นว่านที่มีอาณาภาพอยู่ยงคงกระพันชาตรี และป้องกันการถูกคุณไสย การกระทำ ย้ายทิศทางไสยศาสตร์ต่างๆ ถ้ามีว่านต้นนี้ปลุกไว้ในบ้านเรือน หรือมีหัวว่านพกดิตตัวเป็นประจำอยู่เสมอ ว่ากันว่าถ้าไปป่าหรือดินแดนไกลที่จะต้องผ่านถิ่นทุรกันดารที่เต็มไปด้วยการเจ็บไข้ได้ป่วยร้ายแรง หรือหากมีใครจะพาไปย่ำยีใดๆก็ตาม ก็จะทำให้แคล้วคลาดอันตรายต่างๆ เดินทางกลับบ้านได้โดยสวัสดิภาพจนได้ **หมายเหตุ** ก่อนจะนำหัวว่านไปใช้ ให้ตั้งนะโม ๓ จบ ระลึกถึงคุณพระรัตนตรัยและบริกรรมด้วยคาถาอิติปิโสถอยหลัง ดังนี้ " ติวาคะ ภาโธ พุทฺธํ สานุสมะวะ เท ภาสํ ตีระสะ มา มะธัมมะ สริปุ โรตะนะ นุต อทุวิกะ โล โดคฺคุสะ โนปฺนํ สัมพะระจะชาวิช โธพุทฺธสํมาสัมหังระอะ วาคะภา โสปีติ อี "

๑๑. ว่านขันหมาก (ส่วนลำต้น)

ประโยชน์และสรรพคุณ ลำต้น ราก ใบ และเมล็ด ไปสดๆหรือทำให้ฤทธิ์ยาอ่อนลงก่อน แล้วจึงนำไปผึ่งให้แห้ง ประมาณ ๔-๕ วัน หรือนำไปย่างกับไฟให้น้ำยางที่คั้นออกมาเสียก่อน แล้วจึงนำไปต้มกิน ผลสด ห้ามเคี้ยวรับประทาน แต่ให้รับประทานโดยการกลืน หรือจะใช้ผลดิบนำมาตากแห้งแล้วบดเป็นผงอัดเป็นเม็ดแคปซูลรับประทานก็ได้

๑๒. ว่านแมงมุม/ว่านจุงนาง

ประโยชน์และสรรพคุณ หัว (ลักษณะดูเหมือนคล้ายแมงมุม) ฝนแล้วนำมาทา หรือพอกไว้บริเวณที่โดนแมลงมีพิษกัด ต่อย หรือในบริเวณที่ถูกพิษ จะช่วยทำให้อาการเจ็บปวดบวมค่อย ๆ ทุเลาลง และหายเจ็บในที่สุด

๑๓. พุทธรักษาสีเหลือง

ประโยชน์และสรรพคุณ เหง้า รสเย็นฝาดขื่น บำรุงปอด แก้วิณโรค แก้ไอ แก้โรคตับอักเสบ แก้ประจำเดือนไม่ปกติ มามากหรือมาไม่หยุด แก้ตกขาว แก้แผลอักเสบบวม สมานแผล แก้บิดเรื้อรังแก้อาเจียนเป็นเลือด แก้ไอมีเลือด

๑๔. พุทธรักษาสีม่วง

ประโยชน์และสรรพคุณ เหง้า เป็นยาขับเหงื่อปัสสาวะในอาการไข้และอาการบวม น้ำ แก้วิณโรค แก้อาการไอ ยาแก้ อาเจียนเป็นเลือด กระจกเลือด และไอมีเลือด ช่วยแก้อาการปวดฟัน ยาบำรุงปอด ยาแก้อาการท้องร่วง ช่วยแก้โรค บิด บิดเรื้อรัง ช่วยแก้ประจำเดือนมาไม่เป็นปกติ ประจำเดือนมาไม่หยุดของสตรี

๑๕. กุมารทอง (ใช้ทั้งดอกและใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ถ้าเอาดอกผสมกับน้ำมันสกัดจากพืชอะไรก็ได้ (ไม่ใช่ น้ำมันสกัดจากเกสรดอกไม้หรือน้ำมันสัตว์) เอามาใช้ทาตัว จะทำให้อยู่ยงคงกระพันชาตรี นักเลงสมัยโบราณเชื่อถือกันมาก **ข้อห้าม** หัวของว่านกุมารทอง ห้ามนำไปใช้กินอย่างเด็ดขาด เพราะยางจากหัวว่านจะทำให้ลิ้นแข็ง อาจทำให้เสียชีวิตได้

๑๖. มหาลาภ

ประโยชน์และสรรพคุณ เป็นยาแก้ฝีประจำรอย ฝีมะม่วง โดยใช้หัวว่านโขลกให้ละเอียดผสมกับเหล้าขาว ๔๐ ดีกรี พอกตรงบริเวณที่เป็นฝี หรือหากฝีแตกก็จะช่วยดูหนองให้แห้งได้เร็วขึ้น เชื่อกันว่า มหาลาภเป็นว่านเมตตามหานิยม และเสน่ห์ พร้อมทั้งเป็นว่านเสี่ยงทายโชคได้อีกด้วย คอยบอกเรื่องโชคลาภของเจ้าของว่าน คือหากว่านแตกออก งดงามออกดอกดกดี แสดงว่าผู้เป็นเจ้าของจะได้มีโชคมีลาภในเวลาอันใกล้

๑๗. หางช้าง/ตาลปัตรแม่ชี (ใช้ราก)

ประโยชน์และสรรพคุณ ราก เหง้าสด แก้วเจ็บคอ ช่วยขับเสมหะ แก้วไข้ รักษาโรคคางทูม ช่วยรักษาอาการท้องมาน ไบ ยาระบายอุจจาระ แก้วระดูพิการของสตรี เนื้อในลำต้น บำรุงธาตุ แก้วโรคระดูพิการของสตรี บำบัดโรคต่อมทอนซิลอักเสบ ยาถ่าย ช่วยทำให้เจริญอาหาร

๑๘. ขมิ้นชัน หรือ ขมิ้นอ้อย

ประโยชน์และสรรพคุณ เหง้าขมิ้นอ้อยมีรสเผ็ดขม เป็นยาสุขุม ออกฤทธิ์ต่อตับและม้าม ช่วยกระจายโลหิต รักษาอาการเลือดคั่ง หรือเลือดไหลเวียนไม่สะดวก เส้นเลือดในท้องอุดตัน ช่วยแก้โลหิตเป็นพิษ แก้วพิษโลหิต ใช้เป็นเป็นยาชำระโลหิต ช่วยลดความดันโลหิต ในเหง้าหรือในหัวสดของขมิ้นอ้อย มีสารหอมชนิดหนึ่งที่มีฤทธิ์เป็นยาบำรุงกำลัง ช่วยแก้อาการหืดหอบหายใจไม่เป็นปกติ ตำรายาไทยใช้เหง้าเป็นยาแก้วไข้ (ช่วยแก้วไข้ทั้งปวง) ช่วยแก้วเจียน ช่วยแก้วเสมหะขมิ้นอ้อยมีฤทธิ์กระตุ้นกระเพาะและลำไส้ให้เกิดการบีบตัว จึงช่วยในการขับลม ช่วยแก้วอาการจุกเสียด ท้องอืด ท้องเฟ้อ ช่วยในการย่อยอาหาร แก้วอาการปวดท้อง และแก้วอาการปวดลำไส้ได้เหง้านำมาหั่นเป็นแว่นๆ จะใช้สดหรือตากแห้งก็ได้ โดยนำมาต้มกับน้ำเป็นยาต้มแก้วโรคระเพาะ

๑๙. พระพิฆเนศ/ว่านพิฆเนศ

ประโยชน์และสรรพคุณ เป็นว่านหายากในกลุ่มว่านเหมือนกัน สามารถนำไปสกัดเป็นยาต่างๆ เชื่อกันว่าว่าน **พระพิฆเนศ** สามารถขจัดปัดเป่าอุปสรรคได้ ตามความหมายของ คำว่า **พระพิฆเนศ** ซึ่งแปลว่า เทพผู้ขจัดปัดเป่าอุปสรรค

๒๐. ไม้ดีด/ไม้ลัด (ใช้หัว)

สรรพคุณและประโยชน์ เอามาตำให้แหลก ใช้ผ้าขาวบางปิดเอาน้ำกรองใส่ขวดเก็บไว้ใช้เป็นยาแก้เกี่ยวกับโรคทางตาทุกชนิด เช่นตาแดง ตาแมว ตาฉะ ตาเป็นต้อ ริดสีดวงตา ตาฟาง ฯลฯ สรรพโรคตาทั้งปวงได้สิ้น

๒๑.หอมดำ (ใช้ทั้ง ๕ ได้แก่ ราก ต้น หัว ใบ ดอก)

สรรพคุณและประโยชน์ มีกลิ่นฉุน ช่วยขับลม แก้ท้องอืด ช่วยย่อยและเจริญอาหาร แก้บวมน้ำ แก้อาการอักเสบต่างๆ แก้บวมน้ำ ขับพยาธิ ช่วยให้ร่างกายอบอุ่น เมล็ด แก้อาเจียนเป็นเลือด แก้กินเนื้อสัตว์เป็นพิษ ร่างกายชুবวม(ใช้เมล็ดแห้ง ๕-๑๐ กรัมต้มน้ำดื่ม)

๒๒.ว่านหอมแดง (หอมที่เป็นพืชสมุนไพร ไม่ใช่หอมสำหรับทำกับข้าว)

ประโยชน์และสรรพคุณ หัว มีรสร้อน ช่วยขับลมในกระเพาะอาหารและลำไส้ หรือตำผสมกับเหง้าเปราะหอมสุ่มหัวเด็ก แก้หวัดคัดจมูกในเด็ก เป็นยาขับปัสสาวะ ยาระบาย ทำให้อาเจียน แก้บิด และอาการอักเสบของริดสีดวงทวาร น้ำยาที่ได้จากหัวใต้ดินใช้ทาบาดแผล แผลงัดต่อย บดเป็นผงทาแก้ปวดท้อง

๒๓. หญ้าหนวดแมว (ใช้ทั้ง ๕)

ประโยชน์และสรรพคุณ ราก ใช้ขับปัสสาวะ ใบ รักษาโรคปวดข้อ ปวดหลัง ไซ้ข้ออักเสบ ลดความดันโลหิต รักษาโรคเบาหวาน ขับกรดยูริกเอซิคจากไต ทั้งต้น ใช้รักษาโรคกระษัย โรคปวดหลัง และบั้นเอว โรคนิ้ว และเยื่อจมูกอักเสบ

๒๔. ต้นหนวดแมว (ใช้ใบ กับกิ่ง)

ประโยชน์และสรรพคุณ ช่วยรักษานิ้ว ช่วยขับปัสสาวะ ช่วยรักษาโรคหนองใน ข้อควรระวัง สำหรับผู้ที่ป่วยที่เป็นโรคหัวใจ คือห้ามรับประทานเด็ดขาด เพราะว่ามีสารโพแทสเซียมในปริมาณที่สูงมากอาจเป็นอันตรายได้ ส่วนที่นำมาใช้เป็นยาของต้นหนวดแมวคือ ใบ ใบต้มน้ำ ใช้ได้ทั้งแบบแห้งและแบบสดๆ

๒๕. หนุมานประสานกาย (ใช้ใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบ รสหอมเผ็ดปร่า ขมฝาดเล็กน้อย แก้เจ็บคอ คออักเสบ แก้ปวด และหลอดลมอักเสบ แก้ไข้ใน แก้เส้นเลือดฝอยในสมองแตก ทำให้เป็นอัมพาต แก้อาเจียนเป็นเลือด กระจายเลือดลมที่จับกันเป็นก้อนหรือคั่งภายใน ใช้ภายนอกตำพอกแผลสด ห้ามเลือด สมานแผลแก้อักเสบวมทั้งต้น รสหอมเผ็ดปร่าขมฝาดเล็กน้อย ทำให้เลือดลมเดินสะดวก ต้มดื่มรักษาโรคกระเพาะอาหารและลำไส้

๒๖. ตะขาบบิน (ใช้ใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ต้นและใบสด นำมาตำให้ละเอียดผสมกับเหล้าใช้หยอดหู เพื่อรักษาหูเป็นน้ำหนวก ซึ่งพบว่าได้ผลดีมาก ใช้เพียง ๒-๓ ครั้งจะแห้งหาย **ต้นและใบสด** นำมาตำผสมกับเหล้า เอาแต่น้ำมาใช้ทารักษาอาการฟกช้ำบวม เคล็ดขัดยอกได้ดี ส่วนกากที่เหลือจากการนำไปใช้แก้ฟกช้ำบวมสามารถนำมาพอกถอนพิษตะขาบและพิษแมงป่องได้

๒๗. เกร็ดกระพุนเพลิงแดง (ใช้ ใบ ตัน ราก)

ประโยชน์และสรรพคุณ แก้วพิษสัตว์กัดต่อย และพิษที่เกิดจากการติดเชื้อ ตัน แก้วอีกเสบเนื่องจากตะขาบ และแมลง
ป่องต่อย

๒๘. เปล้าใหญ่ (ใช้ ใบ)

สรรพคุณและประโยชน์ ใบ นำมารวมกับใบหนาด เครือส้มลม และตะไคร้หอม ต้มน้ำดื่มและอาบ แก้ววิงเวียน ช่วยให้
เลือดไหลเวียนดี แก้วผื่นคัน

๒๙. เปล้าน้อย (ใช้ ใบและราก)

สรรพคุณและประโยชน์ ใบ มีรสร้อน แก้คันตามตัว รักษาแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้ได้ดี **ดอก** เป็นยาขับพยาธิ **เปลือกต้น** รสร้อน ช่วยย่อยอาหาร **เปลือกและใบ** รักษาโรคท้องเสีย บำรุงโลหิตประจำเดือน รักษาโรคผิวหนัง **ราก** รสร้อน แก้ลมขึ้นเบื้องบนให้เป็นปกติ **แก่น** รสร้อน ขับโลหิต แก้ไข้ใน

๓๐. อบเชยเทศ (ใช้ใบ และเปลือก)

ประโยชน์และสรรพคุณ อบเชยทำให้ท้องเป็นปกติดี แก้อาการจุกเสียด แน่นท้อง ขับลม ช่วยรักษาแผลในกระเพาะอาหาร แก่ท้องร่วง ขับปัสสาวะ ย่อยไขมัน (อาจเป็นเพราะ ไปช่วยกระตุ้นการสร้างน้ำย่อยที่ใช้ในการย่อยไขมัน) ทำให้สดชื่น แก้อ่อนเพลีย

๓๑. อบเชยไทย (ใช้ใบและเปลือก)

ประโยชน์และสรรพคุณ ทั้งอบเชยไทยและอบเชยเทศ สรรพคุณทางยาจะใช้เหมือนกันหมด อบเชยมีฤทธิ์อุ่นร้อน มีรสหอมหวาน ช่วยขับเหงื่อ ให้ความสดชื่น แก้อาการอ่อนเพลีย **เปลือก** หอมหวาน บำรุงดวงจิต แก้อ่อนเพลีย ทำให้มีกำลัง ขับผายลม **เปลือก** ต้ม หรือทำเป็นผง แก้โรคหนองในและแก้โทษน้ำคาวปลา ใช้เป็นยานัตถุ์ แก้วปวดศีรษะ ประจักษ์ประทานเป็นยาบำรุงกำลัง และปรุงเป็นยาแก้บิด และใช้สันนิบาต **ใบ** เป็นสมุนไพรรอบๆ ปรุงเป็นยาหอม แก้วลมวิงเวียนและจุกเสียดแน่นและลงท้อง เป็นยาบำรุงกำลัง และบำรุงธาตุ

๓๒. ใบหนาด

ประโยชน์และสรรพคุณ ช่วยขับลม แก้วปวดท้อง จุกเสียด ใบหนาดจะมีกลิ่นหอมเหมือนกับพืชมินต์ เมื่อขยี้ใบได้กลิ่นหอมเหมือนพืชมินต์ จึงนิยมนำมาสูดดมแก้วิงเวียนศีรษะ ใบหนาดยังช่วยให้เลือดลมไหลเวียนดีขึ้น ช่วยขับลม แก้วปวดท้อง ขับเหงื่อ ห้ามเลือด ขับน้ำคาวปลา จึงนิยมนำมาใช้ต้มน้ำให้สตรีหลังคลอดอาบหรืออบไอน้ำ และต้มผสมกับยาสมุนไพรอื่น ๆ ต้ม

๓๓. บาดทะยัก (ใช้ใบและกิ่ง)

ประโยชน์และสรรพคุณ สารสกัดจากกิ่งและใบยังช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรียซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดหนอง ใช้ห้ามเลือด รักษาแผลสด สมานแผล ป้องกันการเกิดแผลเป็น ถอนพิษแก้ชักเสบ

๓๔. เถาเอ็นอ่อน (ชนิดกินสดไม่ได้ ใช้ ส่วนใบและเถา)

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบและเถา เป็นยาบำรุงเส้นเอ็น แก้อาการปวดเมื่อย ใช้ทำเป็นลูกประคบ ด้วยการนำใบมาโขลกให้ละเอียด แล้วนำมาห่อกับผ้าทำเป็นลูกประคบแก้เมื่อยขบ แก้ปวดเสียวเส้นเอ็น ช่วยคลายเส้นเอ็น ทำให้เส้นเอ็นที่ตึงยึดหย่อน

๓๕. เถาเอ็นอ่อน (ชนิดกินสดได้ ใช้ส่วนใบและเถา)

ประโยชน์และสรรพคุณ ราก เถา และใบ มีรสขมเปื้อเอียน เป็นยาเย็น มีพิษ ออกฤทธิ์ต่อหัวใจและตับ ใช้เป็นยาฟอกเลือด เถา นำมาต้มกินจะช่วยทำให้จิตใจชุ่มชื้น เมล็ดมีรสขมเมา เป็นยาขับลมในลำไส้และในกระเพาะอาหาร ทำให้ผายและเรอ ช่วยแก้อาการจุกเสียดแน่นท้อง

๓๖. ว่านตะขาบเขียว/ว่านตีนตะขาบ/ว่านตะขาบบิน

ประโยชน์และสรรพคุณ ต้นและใบสด ตำผสมเหล้า หรือกับน้ำข้าวข้าว คั้นเอาน้ำใช้ทา ส่วนกากใช้พอก ถอนพิษแมงป่อง และตะขาบกัดต่อยและแก้ฟกช้ำบวม เคล็ดขัดยอก หรือ นำมาตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำมันมะพร้าวหรือน้ำมันงา ทาแก้เคล็ดขัดยอกการรักษาพิษจากพวกตะขาบกัด

๓๗. อัคคีทวารสีชาว (ใช้ใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ราก ช่วยทำให้เสมหะแห้ง ช่วยในระบบทางเดินหายใจ แก้หอบหืด อากาศไอ แก้ไข้ แพ้ อากาศ ริดสีดวงจมูกหรืออาการอักเสบเรื้อรังของโพรงจมูก แก้คลื่นเหียน อาเจียน ช่วยในการย่อยอาหาร ขับลม แก้ อาการเบื่ออาหาร แก้ปวดเกร็งท้อง **ใบ** แก้อาการปวดศีรษะ ปวดศีรษะเรื้อรัง แก้หลอดลมอักเสบ แก้อาการเจ็บ หน้าอก แก้อาการจุกเสียด จึงนิยมใช้ต้มกินแก้ท้องท้องอืด แก้อาการเสียดท้อง **ทั้งต้น** ลดความดันโลหิต ขับพิษร้อน ถอนพิษไข้ แก้ไข้จับสั่น แก้ไข้ป่า ช่วยแก้อาการเจ็บคอ คออักเสบ แก้ทอนซิลอักเสบ แก้ปวดท้อง

๓๘. เขยตายแม่ยายปรก/ (ใช้ใบและราก)

ประโยชน์และสรรพคุณ ราก มีรสเมาขื่นปร่า กระทบพิษ แก้พิษฝีภายในและภายนอก ขับน้ำนม แก้พิษงู แก้พิษแมลง แก้ไข้กาฬ แก้โรคผิวหนังพุพอง แก้ไข้รากสาด เกลื่อนฝีให้ยุบ แก้ฝีที่นม ตัดรากฝีที่นม **เปลือกต้น** แก้ฝีภายนอกและ ภายใน กระทบพิษ แก้พิษงู ขับน้ำนม แก้พิษต่าง ๆ แก้พิษ **ผล** สุกรับประทานได้

๓๙. ว่านหางจระเข้ (ใช้ใบ ต้น และหัว)

ประโยชน์และสรรพคุณ รุ้งหรือน้ำเมือกของว่านหางจระเข้รักษาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แผลเรื้อรัง และแผลในกระเพาะอาหารได้ดี นอกจากนี้ยังช่วยรักษาต่อต้านเชื้อแบคทีเรียแล้วยังช่วยสมานแผลได้ด้วย

๔๐. พังพอนไฟ (ใช้ใบ ต้นและหัว)

ประโยชน์และสรรพคุณ ใช้เป็นยารักษาไข้ แก้ปาก ถิ่น คอ เปื่อย ช่วยในการเจริญอาหาร

๔๑. ไพลใจดำ (ใช้ส่วนหัว)

ประโยชน์และสรรพคุณ ใช้เป็นยาแก้ขับลม โดยล้างหัวให้สะอาด ตำให้ละเอียดผสมปนกับเหล้าขาวกรองเอาน้ำ กินก่อนอาหาร ๓ เวลา ครั้งละ ๓ ช้อนโต๊ะ เหย้านำมาฝนทาแก้อาการเคล็ดขัดยอก ฟกบวม แก้เหน็บชา แก้เมื่อยขบ

๔๒. ปล้องทอง ทองระอา (ใช้ใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ทั้งต้นและใบ รักษาพิษแมลงสัตว์กัดต่อย เช่น มด ยุง โดยการใช้ใบขยี้หรือตำทาบริเวณที่ถูกกัด ใช้รักษางูสวัด ไฟลามทุ่ง กินรักษาอาการถอนพิษไข้ และรักษาโรคบิด ใบสด รักษาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แมลงกัดต่อย ผื่นคันได้ โดยนำใบสด ๕-๑๐ ใบ ตำหรือขยี้ทาที่ปากแผล

๔๓.มะพร้าวกะทิ

ประโยชน์และสรรพคุณ คุณสมบัติเด่น ๆ ของมะพร้าว คือ ส่วนต่าง ๆ สามารถนำมาใช้ทำเป็นประโยชน์ได้หมด ไม่ว่าจะทำเป็นอาหารคาวหวาน เพื่อบำรุงสุขภาพและรักษาอาการหรือโรคต่างๆ (สำหรับการทำน้ำมันสมุนไพรว่าน เราใช้เนื้อมะพร้าวใส่กระทะเคี่ยวได้โดยไม่ต้องนำมาคั้น) **น้ำมะพร้าว** จะช่วยทำให้ผิวพรรณสดใส เปล่งปลั่ง ขาวนวลขึ้น อย่างเป็นธรรมชาติ เพราะมีฮอร์โมนเอสโตรเจนอยู่ (น้ำมะพร้าว) “มะพร้าวกะทิ” เป็นมะพร้าวที่เกิดจากลักษณะด้อยทางพันธุกรรม โอกาสที่จะเกิดขึ้นตามธรรมชาติมีน้อยมากและไม่สามารถนำมาเพาะให้ออกได้ ลักษณะภายนอกของมะพร้าวกะทิจะเหมือนมะพร้าวปกติ แต่เนื้อข้างในหนา อ่อนนิ่ม พุคล้ายผิวมะกรูด รสชาติหวานมันอร่อยกว่าเนื้อมะพร้าวธรรมดา

๔๔.กระเจาะจันทร์/เปราะหอม (ใช้ใบและหัว)

ประโยชน์และสรรพคุณ ว่านกระเจาะจันทร์ จะเด่นใน ด้านเมตตามหาเสน่ห์ โดยให้ใช้ส่วนหัว แช่น้ำกับมันจันทร์ แล้วเสกด้วย พระคาถา โดยตั้ง นะโม ๓ จบ จากนั้น เสกด้วย” นะโมพุทธายะ” ก่อนออกจากบ้าน ให้พกติดตัวตามความสะดวก หรือนำมา โขลกให้ละเอียด ใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อทำเป็นพระเครื่อง ประเภทเมตตามหานิยม และผ่านการปลุกเสกตามวิธีการ ในอดีตว่านกระเจาะจันทร์เป็นว่านที่ถูกใช้เป็นเครื่องหอม เคี้ยวเพื่อทำเป็นน้ำอบ น้ำหอม ในราชสำนักเจ้านายเท่านั้นที่ใช้กัน

๔๕. ชุมเห็ดเทศ (ใช้ใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบสด ใช้เป็นยารักษากลากเกลื้อนได้ผลดี โดยตำแช่เหล้า เอาส่วนน้ำเหล้าทาบริเวณที่เป็น วันละ ๒-๓ ครั้ง จนกว่าจะหาย **ใบแห้ง** ๑๒ ใบ มาต้มดื่มก่อนนอน หรือ **ดอกสด** ๒-๓ ช่อ ต้มกินเป็นผักจิ้ม ใช้เป็นยาระบาย กระตุ้นการบีบตัวของลำไส้ใหญ่ แต่ไม่ควรกินติดต่อกันนาน เพราะจะทำให้ลำไส้ชินยา และไม่ทำงานตามปกติ

๔๖. ใบตำลึง

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบสด แก้พิษแมลงกัดต่อย แก้ปวดแสบปวดร้อนและคัน รักษาอาการแพ้ อักเสบ แผลง สัตว์กัดต่อย เช่น ยุงกัด ถูกตัวบุง ใบตำแย แพ้ละอองข้าว โดยเอา **ใบสด** ๑ กำมือ (ใช้มากน้อย ตามบริเวณที่มีอาการ) ล้างให้สะอาด ตำให้ละเอียดผสมน้ำเล็กน้อย แล้วคั้นน้ำจากใบเอามาทาบริเวณที่มีอาการ พอแห้งแล้วทาซ้ำบ่อย ๆ จนกว่าจะหาย

๔๗.หนุมานั่งแท่น (ใช้ใบและหัว)

ประโยชน์และสรรพคุณ หัวหรือเหง้า กินเป็นยาบำรุงพลังกำลังสำหรับผู้ที่ใช้กำลังแบกหามหรือทำงานหนัก น้ำยาง เป็นยาทารักษาแผลมีดบาด แผลถลอก และใช้ห้ามเลือด ส่วนวิธีใช้ขั้นตอนแรกก็ให้ล้างแผลด้วยน้ำสะอาดเสียก่อน แล้วซับแผลด้วยสำลีให้แห้ง แล้วใช้มือเด็ดบริเวณก้านกลางใบ โดยให้เลือกใบที่ไม่แก่หรืออ่อนจนเกินไป เมื่อน้ำยางเริ่มไหลออกมาก็ให้ใช้นิ้วมือรองยางที่หยดลงมา แล้วนำไปป้ายบริเวณแผลวันละ ๒-๓ ครั้ง แผลก็เริ่มแห้งและตกสะเก็ดภายใน ๑-๒ วัน เหง้า มาโขลกให้ละเอียดใช้เป็นยาพอกทาตามข้อมือข้อเท้า นวดแก้อาการเคล็ดขัดยอก

๔๘.ตะไคร้หอม (ใช้รากและใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ หัวหรือเหง้า เป็นยาบิษมดลูก ทำให้แท้งบุตรได้ คนมีครรภ์ห้ามรับประทาน ขับประจำเดือน ขับปัสสาวะ ขับระดูขาว ขับลมในลำไส้ แก้แน่น แก้แผลในปาก แก้ตานซางในลิ้นและปาก บำรุงไฟธาตุ แก้ไข้ แก้อาเจียน แก่ริดสีดวงตา แก่ธาตุ แก้เลือดลมไม่ปกติ เหง้า ใบ และกาบ นำมากลั่นได้น้ำมันหอมระเหย ใช้เป็นเครื่องหอม เช่น สบู่ หรือพันทาผิวหนังกันยุง แมลง

๔๙. เกี๊ยวกระพรวนเพลิงขาว (ใช้ใบและกิ่ง)

ประโยชน์และสรรพคุณ แก้วพิษสัตว์กัดต่อย และพิษที่เกิดจากการติดเชื้อ แก้วอักเสบเนื่องจากตะขาบ และแมลงป่องต่อย

๕๐. อักคีทวารม่วง (ใช้ใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ รากและใบ มีรสขมเผ็ดร้อน ช่วยย่อยอาหาร ขับลม รักษาอาการเบื่ออาหาร แก้ปวดเกร็งในท้อง แก้กลิ้นไส้อาเจียน ริดสีดวงทวาร โรคระบบทางเดินหายใจ เช่น หอบหืด ไอ ริดสีดวงจมูก (อาการอักเสบเรื้อรังของโพรงจมูก) แพ้อากาศ โรคทางผิวหนัง รากแห้งหรือลำต้นแห้ง นำมาฝนกับน้ำปูนใสให้ข้น ๆ หรือใช้ใบตำพอกเป็นยาเคลื่อนฝี หัวริดสีดวง ทาแผลบวม ฟก ช้ำ ข้ออักเสบ ตลอดจนบาดแผลสด ลำต้น มาฝานเป็นชิ้นบางๆ ตากแห้ง ต้มรับประทานขับปัสสาวะ ขับนิ่ว ลดความดัน

๕๑. กระบือเจ็ดตัว (ใช้ใบ)

สรรพคุณและประโยชน์ ใบ ชับน้ำคาวปลาหลังคลอด เป็นยาขับเลือดเสียสำหรับสตรีเพิ่งคลอดบุตรอยู่ไฟ วิธีใช้ : นำใบมาตำกับสุรา คั้นเอาน้ำรับประทาน ยางจากต้น มีพิษ ใช้เบื่อปลา

๕๒. ใบส้มป่อย (ใช้ใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ผล มีรสเปรี้ยวช่วยขับเหงื่อ ช่วยกำจัดสิ่งสกปรกออกจากร่างกาย **ใบส้มป่อย** ใช้เป็นยาประคบ หรือผสมสมุนไพรรักษาตัวอื่นใส่ในลูกประคบ เพื่อแก้ปวดเมื่อย ใบส้มป่อยนำมาต้มดื่มมีรสเปรี้ยวเป็นยาสตรีช่วยถ่ายระดูขาว ฟอกโลหิตประจำเดือน ช่วยล้างเมือกมันในทางเดินอาหารและใช้เป็นยาระบายช่วยลดน้ำหนัก นอกจากนี้ ความเปรี้ยวของส้มป่อยยังช่วยละลายเสมหะ แก้ไอได้

๕๓.เอื้อง (ใช้หัว)

ประโยชน์และสรรพคุณ ลำต้น นำมาต้มกับน้ำดื่มเป็นยาขับปัสสาวะ แก้อาการกระเพาะปัสสาวะอักเสบ หรือนำลำต้นมารับประทานสดเป็นยาแก้ไอ โดยตัดให้มีควมยาวหนึ่งวา แล้วเอาไปย่างไฟคั้นเอาน้ำดื่ม **เหง้าสด** ใช้เป็นยารักษาซิฟิลิส **ต้นถึงราก** เป็นยาสมานมดลูก

๕๔.โปรงฟ้า (ใช้ใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบสด แก่ผื่นคัน แก้พิษตะขาบ ขยี้กับเหล้าขาวพอก **ห้ามเลือด** ขยี้พอกที่แผลสด ส่วนแก้หวัด ขยี้พอกแก้ม ห่อผ้าอ้อมวางห่างจมูก ๑ ศืบ สำหรับเด็กอ่อน (ใช้เพียง ๑ ก้าน+ใบเท่านั้น) **ก้าน ๕ ก้านและใบ** ต้มน้ำดื่มทุกวัน ใช้น้ำปริมาณ ๒ ลิตร ต้มด้วยกระดิกไฟฟ้า เสียบไฟไว้ตลอดทั้งวัน (ให้ต้ม วันต่อวัน) ห้ามนำน้ำยาเข้าไปแช่ในตู้เย็น ให้ดื่มในขณะที่น้ำยายังร้อน ๆ หรืออุ่นๆ ช่วยรักษา ท้องอืด นอนกรน นอนละเมอ นอนกัดฟัน เลิกเหล้า เลิกบุหรี่ ถอนพิษคาเฟอีนจากกาแฟ

๕๕. ย่านางแดง (ใช้ใบและเถา)

ประโยชน์และสรรพคุณ เหง้า ฝนกับน้ำหรือน้ำข้าวขาวหรือต้มดื่ม ใช้กระทุ้งพิษไข้ กินพิษยาเบื่อเมา ยาสั่ง ยาสำแดง ถอนพิษ และแก้พิษไข้ทั้งปวง ขับพิษโลหิตและน้ำเหลือง แก้ท้องผูก เถา ใช้ดับพิษร้อน ถอนพิษไข้ แก้พิษทั้งปวง พิษเบื่อเมา ถอนพิษผิดสำแดง แก้ไข้พิษ ไข้กาฬ ไข้หัว ไข้เซื่องซึม ไข้สุกใส ไข้ป่าเรื้อรัง ไข้ทับระดู ไข้กลับไข้ซ้ำ บำรุงหัวใจ แก้โรคหัวใจบวม บำรุงธาตุ แก้ท้องผูกไม่ถ่าย ใบหรือเถา นำมาต้มดื่มขงเป็นชา ช่วยล้างสารพิษ แก้กสารตกค้างจาก ยาฆ่าแมลง และเกิดอาการแพ้ต่างๆ ได้

๕๖. ว่านงาช้าง (ใช้หัวและลำต้น)

ประโยชน์และสรรพคุณ ลำต้น นำมาตำโขลกหรือหั่นเป็นแว่นๆ ผสมกับสุรา ๔๐ ดีกรี รับประทาน หรือนำมาต้มกับน้ำ จิบรับประทาน ช่วยฟอกโลหิตทำให้ใบหน้าหายจากสิวฝ้า เกลี้ยเกลธาผิวพรรณผุดผ่อง ช่วยขับโลหิตเสีย โลหิตเป็นพิษ หรือนำมาปลูกไว้บ้านจะช่วยป้องกันภัยทั้งมวล

๕๗. ใบพลับพลึง

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบ สำหรับสตรีเพ็งคลอดบุตร ให้นำมาประคบหน้าท้อง ช่วยให้มีดลูกเข้าที่อยูตัว น้ำคาวปลาแห้ง ขจัดไขมันส่วนเกิน และขับของเสียต่างๆ ออกจากร่างกาย หรือ นำใบมาต้มกับน้ำ ดื่มรับประทานรักษาอาการปวดเมื่อย กล้ามเนื้ออักเสบ คลายเส้น แก้อาการฟกช้ำปวดบวม บำรุงกำลัง ขับเสมหะ เป็นยาระบาย รักษาโรคเกี่ยวกับทางเดินปัสสาวะและน้ำดีต่อต้านไวรัสที่เป็นสาเหตุของโรคโปลิโอและโรคหัด

๕๘. ตะไคร้แกง (ใช้ใบและหัว)

ประโยชน์และสรรพคุณ ช่วยในการเจริญอาหาร แก้อาการเบื่ออาหาร ช่วยขับเหงื่อ ป้องกันโรคเมะเร็งลำไส้ใหญ่ ช่วยบรรเทาอาการหวัด อาการไอ บรรเทาอาการปวดได้ น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หากนำไปผสมกับสมุนไพรชนิดอื่นๆ สามารถช่วยต่อต้านเชื้อราบนผิวหนังได้เป็นอย่างดี แก้อาการท้องอืด ต้นตะไคร้ช่วยดับกลิ่นกลิ่นคาวปลาและกลิ่นคาวอื่นๆ ได้ดี กลิ่นของตะไคร้ยังช่วยไล่ยุงและกำจัดยุง ทั้งยังสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายชนิด เช่น นำมาอบแห้งสำหรับชงดื่ม นำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหย เป็นต้น

๕๙. ถิ่นมังกรเขียว (ใช้รากและใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบแก่ มีรสขม ใช้แก้ไอแห้งๆ เจ็บคอ หอบหืด บำรุงปอด ไอเป็นเลือด เสียงแหบแห้ง และรักษาโรคที่ติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจส่วนบน โดยใช้ใบแห้ง ๑๐-๓๐ กรัม หรือใบสด ๗-๘ กรัม นำมาต้มดื่มรักษาโรค

๖๐. ถิ่นมังกรทอง (ใช้รากและใบ)

สรรพคุณและประโยชน์ ใบ มีรสจืด เป็นยาสุขุม ออกฤทธิ์ต่อปอด ใช้เป็นยาแก้ปอดร้อน ช่วยทำให้ปอดชุ่มชื้น **ดอกสด** นำมาต้มกับน้ำกินเป็นยาแก้ไอกระอักเลือด และไอเป็นเลือด **ใบสด** ๑๐-๑๕ กรัม นำมาต้มกับน้ำรับประทาน หรือผสมกับสันเนื่อหมูต้มกับน้ำแกงรับประทานก็ได้ ช่วยบำรุงปอด หรือนำมาตำหรือขยี้ใช้เป็นยาทาหรือพอกแก้พิษร้อนอักเสบ

๖๑. พญากาลัก (ใช้ใบและหัว)

ประโยชน์และสรรพคุณ หัว ผสมสมุนไพรรชนิดอื่น รักษาการโรค แผลฝี หนองใน ราก ย้อมผ้าให้สีแดง

๖๒. แร้งคอคำ (ใช้ใบและหัว)

ประโยชน์สรรพคุณ หัว นำมาดองกับเหล้ากินเป็นยาแก้กษัย แก้วริดสีดวงทวาร กระจายเมล็ดลูกแก้อาการมดลูกหย่อน ปีกมดลูกอักเสบ เหมาะสำหรับสตรีที่เพิ่งคลอดบุตรใหม่ๆ น้ำที่ได้จากใบใช้รักษาอาการปวดหู หรือนำมาทุบเผาไฟ ใช้ทาเป็นยารักษาฝี

๖๓. เพชรสังฆาต

ประโยชน์และสรรพคุณ รักษาโรคริดสีดวง โดยใช้เพชรสังฆาตสดหนึ่งปล้อง แต่เนื่องจาก เพชรสังฆาตมีรสขม และคันคอมาก หากรับประทานไปตรงๆ ปากอาจจะพองได้ และคันคอมากอีกด้วย คล้ายกับเวลาเราทานพืชจำพวกบอน ฉะนั้นจึงแนะนำให้ ตัดเกาสดเป็นปล้องเล็กๆ ปล้องละ ๑ เซนติเมตร หุ้มด้วยกล้วยสุก หรือมะขามเปียก แล้วกลืนวันละ ๒ ครั้ง เข้าและเย็นหลังอาหาร โดยให้ทานติดต่อกัน ๑๐ วันจึงจะเห็นผล ถ้ายังไม่หายดี หรือหายขาด แนะนำให้ทานต่ออีก ๕ วัน

๖๔. ต้อยติ่ง (ใช้ต้น ใบ ราก หัว)

ประโยชน์และสรรพคุณ ราก นำมาใช้กับโรคไต ไ้กรน ล้างพิษในเลือด ทำให้อาเจียน ใช้ดับพิษในร่างกาย และบรรเทาอาการสารพิษตกค้างในปัสสาวะ ช่วยขับปัสสาวะ และแก้ปัสสาวะพิการ ใบ ใช้ดับกลิ่นตัวกลิ่นปาก กลิ่นเท้า ล้างพิษ ต้านการเสื่อมถอย ชะลอวัย และใช้พอกแก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ

๖๕. จ่าว่าน

ประโยชน์และสรรพคุณ เป็นว่านป้องกันและแก้ว่านต่าง ๆ หรือต้นไม่มีพิษต่าง ๆ เช่น ถูกว่านตอดเป็นแผลหรือมี อาการคันและเจ็บปวดทั้งผิวหนังหรือพิษวิ่งเข้าสู่หัวใจ รักษาไม่หายให้นำหัวจ่าว่านไปฝนทาและกิน จะหายปวดทันที เดินทางเข้าป่าต้องพกว่านนี้ติดตัวเพื่อป้องกันพิษร้ายจากต้นไม่มีพิษต่าง ๆ และยังช่วยแก้ของเบื่อเมาในอาหารต่างๆ ได้ชะงัดอีกด้วย

๖๖. ว่านเอ็นเหลือง

ประโยชน์และสรรพคุณ หัวว่านเป็นยารักษาโรคหลายขนาน แก้อัมพาต เหน็บชา แก้ปวดเมื่อยตามข้อต่างๆ ใน ร่างกาย แก้มือตาย ตีนตาย รักษาโรคเหน็บชา โรคอันเกี่ยวกับเส้นเอ็นทั้งปวง เส้นตรงที่ไต่เคล็ด ช้ำบวม อัมพาต หรือ ไตพิการ เบาหวาน รักษาได้ระดับหนึ่ง โดยนำว่านนี้อ้อมน้ำกินเป็นประจำ

๖๗. ม้าฮ่อ

ประโยชน์และสรรพคุณ ใช้เป็นยารักษาโรคริดสีดวงทวาร โดยใช้กินกับน้ำสะอาดหรือน้ำสุกก็ได้ หรือนำหัวว่านติดตัวไปไหน ๆ ด้วย ทำให้เดินแก่ง วิ่งแก่ง ไม่เหนื่อย ไม่เมื่อย ไม่ล้า

๖๘. ว่านงูเห่า

ประโยชน์และสรรพคุณ เป็นสมุนไพรแก้พิษงู สัตว์มีพิษกัดต่อย โดยนำหัวมาฝนกับเหล้า ใช้ทาหรือพอกบริเวณที่โดนกัด หรือปลูกไว้รอบบ้านเพราะเชื่อว่าไม่ให้งูเข้ามาในบ้านได้

๖๙. ขมิ้นขาว

ประโยชน์และ หัว หรือ เหง้า กินเป็นยารักษาแผลในลำไส้ ช่วยเจริญอาหาร ขับเสมหะ รักษาโรคผิวหนัง เป็นยาบำรุงธาตุ ขับปัสสาวะ บรรเทาอาการท้องขึ้นอืด เพื่อ ทำให้ผายลม และรักษาไข้ผอมเหลืองดีมาก

๗๐. ขมิ้นชัน

ประโยชน์และสรรพคุณ เหง้า มีฤทธิ์ฆ่าเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา ลดการอักเสบ และมีฤทธิ์ในการขับน้ำดี ต้านอนุมูลอิสระ ป้องกันการเกิดมะเร็งในตับ ช่วยบำรุงตับ ส่วนน้ำมันหอมระเหยในขมิ้นชัน ช่วยบรรเทาอาการปวดท้อง ท้องอืด แน่นจุกเสียดได้ด้วย

๗๑. ว่านทรหด

ประโยชน์และสรรพคุณ หัวสด ใช้เป็นยา โดยเอาส่วนหัวย่างไฟ แล้วดองกับเหล้ากิน แก้โรคลำไส้ แก้ริดสีดวง ทวาร แก้มดกิตระดูขาว ปวดมดลูก ทำให้มดลูกเข้าอู่ ถ้าแท้งลูกใหม่ ๆ กินว่านนี้กับสุราขาว หรือน้ำปูนใสตึ๊ก แก้ ไล่เลื้อน ว่านนี้เป็นว่านชนิดเดียวกับ ว่านชักมดลูก แต่เป็นว่านชักมดลูก ตัวผู้ ซึ่งมีตัวยาคือว่า แรกว่านชนิดตัวเมีย และยังมีกลิ่นฉุนแรกว่านชนิดหัวกลม

๗๒. ว่านมหาเมฆ

ประโยชน์และสรรพคุณ เป็นว่านที่มีสรรพคุณสูงทางยา และอานุภาพทางศรัทธาคุ้มครองรักษา ใช้เป็นยาแก้ปวดท้อง ท้องร่วง โดยนำหัวว่านฝนผสมกับสุราโรง ๔๐ ดีกรีกินจะหาย ในรายสตรีที่ผอมแห้งแรงน้อยอยู่ไฟไม่ได้ ใช้หัว ฝนบาง ๆ ตากแดดให้แห้งดองกับสุราโรง ๔๐ ดีกรี จะช่วยทำให้มดลูกเข้าอู่ได้เร็วขึ้น และแก้มดลูกอักเสบอีกด้วย คาถากำกับยานี้ท่านให้เสกด้วย “อิติปิโส ภควา ถึงภควาติ” ๓ จบ

๗๓. ว่านพญาครุฑ

ประโยชน์และสรรพคุณ ช่วยสามารถรักษา “โรคไตวาย” ที่เกิดจากการมีสิ่งอุดตันจากสารที่เป็นกรดผลึกหรือมีโมเลกุลใหญ่ที่มาจากยารักษาโรคต่าง ๆ ทั้งชนิดเม็ดและชนิดน้ำ และสามารถรักษานิวที่เกิดจากหินปูน ด้วยการย่อยสลายให้มีโมเลกุลเล็กลง จนสุดท้ายหลุดรอดออกจากไตปะปนมากับน้ำปัสสาวะ

๗๔. กระเทียม

ประโยชน์และสรรพคุณ ลำต้น ใช้เป็นยาแก้เบื่ออาหาร เจริญอาหาร ใบ เป็นยาใช้ขับเลือดเสีย (สำหรับสตรี)วิธีใช้ด้วยการนำมาต้ม เอน้ำดื่มกิน ดอก เป็นยาแก้ไข้เรื้อรัง ผอมแห้ง ใช้น้ำมาต้มเอน้ำดื่ม เหง้า ใช้เป็นยาขับลม แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ จุกเสียด ปวดท้อง บำรุงธาตุ ขับปัสสาวะ เสมหะเป็นพิษและบำรุงน้ำนม วิธีใช้โดยการนำหัวหรือเหง้าสด ประมาณ ๒ หัว (๒๐ กรัม) ปิ้งไฟแล้วนำมาผสมกับน้ำปูนใส ประมาณครึ่งแก้ว แล้วใช้น้ำดื่ม

๗๕. ไพล

ประโยชน์และสรรพคุณ เหง้า ขับเลือดเสีย ขับระดูสตรี แก้ฟกช้ำ เคล็ดบวม ขับลมในลำไส้ ขับระดู โล่แมลง แก้จุกเสียด รักษาโรคเหน็บชา แก้ปวดท้อง บิดเป็นมูกเลือด ช่วยสมานแผล สมานลำไส้ แก้ลำไส้อักเสบ แก้มุตกิดระดูขาว ขับลม แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ แก้ปวดท้อง แก้ท้องผูก แก้อาเจียน แก้ปวดฟัน เป็นยารักษาหิด แก้เคล็ดขัดยอก ข้อเท้าแพลง แก้โรคผิวหนัง แก้ฝี ทาเคลือบแผลป้องกันการติดเชื้อ ดูดหนอง สมานแผล แก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ เป็นยาชาเฉพาะที่ ใช้ป้องกันเล็บถอด

๗๖. ทองพันชั่ง (ใช้ ราก ต้นและใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ราก รักษาโรคผิวหนัง แก้ผื่นคันเรื้อรัง แก้กลากเกลื้อน รักษาโรคมะเร็ง ดับพิษไข้ และแก้พิษงู ต้น ช่วยบำรุงร่างกาย และรักษาโรคผมร่วง ใบ ช่วยดับพิษไข้ แก้กลากเกลื้อน แก้ผื่นคัน แก้โรคไขข้ออักเสบ รักษาโรคผิวหนัง รักษาโรคเบาหวาน รักษาโรคความดันโลหิตสูง แก้ผมร่วง ช่วยถอนพิษ แก้อักเสบ รักษาโรคริดสีดวงทวาร ฆ่าพยาธิ ช่วยบำรุงธาตุ บำรุงร่างกาย แก้ปัสสาวะขัด และช่วยระบบกระเพาะอาหารทำงานดีขึ้น ทั้งต้น รักษาโรคผิวหนัง แก้กลากเกลื้อน แก้ผดผื่นคัน แก้น้ำเหลืองเสีย และแก้อาการปัสสาวะผิดปกติ

๗๗. ขอบทางแก้

ประโยชน์และสรรพคุณ แก้วพิษเบื่อเมาได้เกือบทุกชนิด ไม่ว่าจะพิษนั้นจะเกิดขึ้นจากอะไรก็ตาม โดยการนำหัวว่านมาฝนกับน้ำหรือต้มเข้าไปจะช่วยแก้อาการต่าง ๆ ได้ทันที และ หากถูกคุณไสยหรือลมเพลมพัด ให้ฝนว่านนี้อาที่ตัวจะเกิดอาการขนลุกขึ้นมาทันที พร้อมกับอาเจียนมีเพียงแต่ลมออกมาแล้วอาการดังกล่าวก็จะหายไป นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในด้านเมตตามหานิยมอีกด้วย ใครที่ปลูกไว้ในบ้านจะมีคนให้ความนับหน้าถือตา ไปมาหาสู่ไม่ขาดสาย มีบารมี มีลาภอันประเสริฐ

๗๘. ว่านกระชายแดง (ใช้ทำกับข้าว)

ประโยชน์และสรรพคุณ เหง้า มีสรรพคุณคล้ายโสม มีรสเผ็ดร้อนขม แก้อโรคที่เกิดในปาก เช่น แก้อปากเปื่อย ปากแตก เป็นแผล ขับระดูขาว แก้อใจสั้น แก้อปวดมวนในท้อง แก้อบิดมูกเลือด แก้อปวดเบ่ง รักษาฝีไส้ใหญ่อักเสบ บำรุงกำลัง ราก แก้อกามตายด้าน ทำให้กระชุ่มกระชวย บำรุงความกำหนัด หัวว่าน (เหง้า) โขลกละเอียดผสมน้ำผึ้งให้คนป่วยรับประทาน รักษาผู้ที่ถูกคุณไสย เสกด้วยคาถา "อิติปิโสภควา ถึง ภควาติ" ให้ครบ ๑๖ จบ ก่อนใช้

๗๙. ดักแด้ (ใช้ทั้งตัวผู้ ตัวเมีย)

ประโยชน์และสรรพคุณ เป็นยาบำรุงประสาท หากพบว่าวันนี้ติดตัวสัตว์ที่มีเขี้ยว เขา นอ งา จะไม่สามารถกัดหรือแทงเข้า ใช้ในทางคงกระพันชาตรี หากยังได้ทำพิธีปลุกเสกหัวว่านให้มีอิทธิฤทธิ์ จะยังคงทนต่อศาสตราวุธทั้งปวง

๘๐. ว่านห้าร้อยนาง

ประโยชน์และสรรพคุณ มีความเชื่อกันว่าถ้านำหัวว่านชนิดนี้มาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วนำไปตากแดดให้แห้ง นำมาบดให้เป็นผงละเอียดผสมกับแป้งหอมที่เราใช้ทาตัวทาหน้า โดยก่อนใช้ให้ว่าคาถา แล้วนำไปมัดหน้าทาตัวนับเป็นยอดมหาเสน่ห์แบบพระยาเทครัว ที่ใครเห็นเป็นต้องรักต้องหลงกันถ้วนทั่ว บางตำราก็ว่าบดเป็นผงผสมสีผึ้งทาปากเสกด้วยคาถา “พุทธะ สังมิ ภคินี” ๓ จบ จะกลายเป็นดั่งสาธิตาลิ้นทอง นอกจากนี้ ยังมีความเชื่อกันว่าเป็นว่านแห่งเมตตามหานิยม จึงนิยมปลุกกันไว้ตามบ้านเรือนเพื่อความเป็นสิริมงคลอีกด้วย

๘๑. ว่านชักมดลูก

ประโยชน์และสรรพคุณ เหง้า รักษาอาการของสตรี เช่น ประจำเดือนมาไม่ปกติ ปวดท้องระหว่างมีประจำเดือน ตกขาว ขับน้ำคาวปลา แก้อาตุพิการอาหารไม่ย่อย ริดสีดวงทวาร และไส้เลื่อน

๘๒. พระยาว่าน

ประโยชน์และสรรพคุณ เป็นว่านที่สูงด้วยคุณค่า สามารถใช้ได้ทั้งกันและแก้ พญาว่านนี้สามารถป้องกันควบคุม อิทธิฤทธิ์ของบรรดาว่านทั้งปวงทุกชนิดมิให้เสื่อมสรรพคุณ หากกินว่านมีพิษเข้าไปหรือถูกภัยของไม้มีพิษ ให้นำหัว พญาว่านมาฝนกับน้ำข้าวขาวทา หรือโขลกละเอียดคั้นน้ำผสมสุราโรงกินอาการจะหายทันที และพญาว่านนี้เมื่อนำไป ปลูกรวมกับว่านอื่น ๆ ในกระถางเดียวกันบรรดาว่านอื่น ๆ นั้นจะกลายเป็นพญาว่านไปด้วย หรือถ้าหากว่าปลูกพญา ว่านไว้เดียวในกระถางเดียว แล้วนำไปตั้งในท่ามกลางหมู่ว่านอื่นทุกชนิด อิทธิฤทธิ์ของพญาว่านนี้จะคุ้มครองสรรพคุณ ของว่านทั้งหลายนั้นให้คงสภาพเดิม มีคุณค่าในสรรพคุณไม่เสื่อมคลาย

๘๓.ว่านนางคำ

สรรพคุณและประโยชน์ รักษาโรคผิวหนังต่างๆ แก้อาการปวด ช่วยขับลม แก้อาการพุงจุก ค้อเคล็ด ส่วนรากเป็นยาสมานแผล ยาขับเสมหะ แก้กท้องร่วง รักษาโรคหนองใน)

๘๔.ว่านพระตะบะ

ประโยชน์และสรรพคุณ ใช้ตำผสมน้ำเหล้าขาวหรือน้ำซาวข้าว กินแก้โรคอหิวาตกโรค หรือมีอาการท้อเดินอย่างแรง แก้ปวดท้อง ลงท้อง จุกเสียด แน่น บิดมีเชื้อ กินสักครู่จะหาย หลึงคลอดบุตรยาก ให้เอาว่านนี้ตำผสมกับเหล้ากิน สามารถทำให้มีลมเบ่ง และบุตรจะคลอดง่าย เอาว่านนี้วางประตูหน้าบ้าน หรือเปลเด็ก จะทำให้เด็กนอนไม่สะดุ้งผวาตกใจกลัว ใช้ว่านนี้ปราบภูตผีปีศาจ

๘๕. ว่านสปู่เลือด

ประโยชน์และสรรพคุณ เถา นำมาต้มกินเป็นยาขับพยาธิลำไส้ เถาและก้าน ใช้ดองกับสุรากิน จะทำให้หนังชาอยู่คง เขียนตีจะไม่แตกพวคนักตีมนิยมกินมาก เป็นยากำลัง รักษาอาการผอมแห้ง ปอดพิการและรักษาโรคหัวใจ ใบ ใช้เป็นยาบำรุงไพธาคู ตำใบเอาน้ำใส่แผลสด และเรื้อรัง ดอก เป็นยาฆ่าเชื้อโรคเรื้อน และยังทำให้อุจจาระละเอียด หัว ใช้เป็นยารักษาเสมหะเบื้องบนให้ตกลงได้ หรือใช้ดองสุรา กินทำให้เกิดกำลัง และยังบำรุงกำหนดได้อีกด้วย ราก เป็นยาบำรุงเส้นประสาทหัว ต้มน้ำดื่ม บำรุงกำลัง แก้ปวดเมื่อย หัวสด หั่นบางๆ ดองกับเหล้าขาว ๔๐ ดีกรี กะจำนวนตามต้องการ ต้มก่อนอาหาร ๓ มื้อและก่อน นอน ครั้งละ ๑ แก้วเป็ก เป็นยาบำรุงกำลัง บำรุงกำหนดเด็ดขาดนัก

๘๖. ว่านข้างผสมโขลง(ใช้ ใบ หัว และราก)

ประโยชน์และสรรพคุณ สามารถรักษาฝีหัวเดียวได้ชะงักนัก โดยนำหัวว่านตำให้ละเอียด แล้วผสมกับน้ำปูนใสหรือน้ำขาวขำแล้วนำมาพอกที่ฝี ฝันั้นก็จะหายซึ่งสามารถที่จะใช้แก้ฝีได้ทุกชนิด แต่ถ้าอยากให้ได้ในด้านชู้สาวให้เขียนชื่อคนที่เราอยากให้รักเราไว้ที่ใบหรือลำต้นของว่าน แล้วนำไปตำให้ละเอียด ตากให้แห้งโรยผสมในอาหารให้ผู้นั้นกิน ผู้นั้นจะรักจะหลง

๘๗.มหาปราบ

ประโยชน์และสรรพคุณ หัว มีสารพิเศษ เมื่อกินหรือว่าฝนทาตัวนั้น มันจะช่วยทำให้ผิวหนังซาไปหมด ทนต่อคม ศาสตร์ารุศ หอก ดาบ ขุนศึกโบราณนิยมกันเป็นอย่างมาก ก่อนออกศึกสงครามจะใช้ว่านนี้ทาตัว และมีว่านพกดัตว์ ไป เมื่อจะกินเสกด้วยคาถา “อิติปิโส ภควา ถึง ภควาติ” ๗ จบ อานุภาพจะช่วยทำให้หนังเหนียว

๘๘.ว่านม้าย่อง

ประโยชน์สรรพคุณ หัวสด วิธีใช้ เอาหัวสดฝนกับเหล้าขาวหรือน้ำสุกจน ทาหัวเขาเรื่อยลงมาถึงขาแลข้อเท้า จะช่วยให้เส้นเอ็นและข้อเท้าไม่ยึดตึง หรือนำมาทุบพอแหลก ปั่นเป็นก้อนเท่าเมล็ดถั่วคลุกกับน้ำผึ้ง ทานก่อนอาหารเช้าเย็น เป็นยาเพิ่มกำลัง เป็นยาอายุวัฒนา

๘๙. ครอบจักรวาล (ใช้ทั้ง ๕)

ประโยชน์และสรรพคุณ ทั้งต้น รสชุ่ม สุขุม ไม่มีพิษ ต้มดื่มแก้เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ทางเดินปัสสาวะอักเสบ ใช้แก้ร้อนชื้น ฟอกเลือด แก้ท้องร่วง หูอื้อ หูหนวก แผลบวมเป็นหนอง โรครี้น ปัสสาวะขัด เจ็บ ขุ่น คางทูม ขับลม เลือดร้อน ทั้งต้นรวมราก ต้มกับน้ำดื่มขณะอุ่นแก้โรคลมบ้าหมูลมชัก ดื่มขณะอุ่นวันละ ๒-๓ ครั้งทุกวัน จะหายในเวลาไม่นาน แต่ถ้าเป็นนาน เกิน ๕ ปี ต้องดื่มติดต่อกันทุกวัน เป็นเวลา ๑ ปีจึงจะหาย

๙๐. สิงห์โมรา (ใช้ทั้ง ๕)

ประโยชน์และสรรพคุณ ก้านช่อดอก หั่นตากแห้งผสมกับสุราดื่ม รักษาโรคสีดวงทวาร เป็นยาเจริญอาหารและบำรุงโลหิต เหง้าหัว รสร้อน ใช้ฝนกับน้ำหรือฝนกับสุราแล้วนำไปปิดปากแผลที่แมงป่องหรือตะขาบกัดต่อยจะบรรเทาอาการปวดได้ และช่วยบำรุงโลหิต ทั้งต้น รสร้อน ดองกับสุราดื่มเป็นยาขับน้ำคาวปลา บำรุงโลหิต บำรุงธาตุ แก้โรคอยู่ไฟไม่ได้ หรือโดนเลือดลมกระทำ เป็นเหตุให้ผอมแห้งแรงน้อย ต้นและใบ รสร้อน บำรุงโลหิตและรักษามดลูก สำหรับสตรีคลอดบุตรใหม่ เป็นยาเจริญอาหาร ยาอายุวัฒนะ แก้โรคโลหิตจาง ชุบชีวิต หน้ามืด เป็นลมวิงเวียน

๙๑. กาบหอยแครงพันธุ์ใหญ่ (ใช้ต้นและใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบ แก้กโรคไทรอยด์ โดยนำส่วนใบและใบเตยสด กะจำนวนเท่ากัน ต้มกับน้ำจนเดือด ต้มแทนน้ำทั้งวันครั้งละครึ่งแก้ว ผสมน้ำผึ้ง ๑ ช้อนชา น้ำมะนาว ๑ ช้อนชา และเกลือป่นเล็กน้อย ต้ม ๓-๔ วัน อาการกรดไทรอยด์จะค่อย ๆ ดีขึ้น ถ้าต้องการให้หายขาดต้องต้มดื่ม ๓-๖ เดือนติดต่อกัน แต่มีข้อแม้ว่าหลังกินอาหารต้องออกกำลังเบาๆ ทุกครั้ง อย่ากินแล้วนอนอย่างเด็ดขาด

๙๒. ว่านน้ำ (ใช้หัวและใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ เหง้า เป็นยาขับลม ยาหอม แก้กธาตุพิการ ช่วยได้ในอาการท้องเสีย อาหารไม่ย่อย และอ่อนเพลีย **หัว** ใช้ขับลมในท้อง แก้กท้องขึ้นอืดเฟ้อ แน่นจุกเสียด ช่วยย่อยอาหาร กินมากทำให้อาเจียน **ราก** ฝนกับสุราทาหน้าอกเด็กเพื่อเป็นยาตุดพิษแก้หลอดลมและปอดอักเสบ

๙๓. ฟ้ายะลวยใจ (ใช้ราก กิ่งและใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ แก้ไข้ต่างๆ ไป เช่น ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ ระวังอาการอักเสบ ไอ เจ็บคอ คออักเสบ ต่อมทอนซิล หลอดลมอักเสบ ขับเสมหะรักษาโรคผิวหนัง ฝี แก้ติดเชื้อ ที่ทำให้ปวดท้อง ท้องเสีย บิด และแก้กระเพาะลำไส้อักเสบ เป็นยาขมเจริญอาหาร มีฤทธิ์ระงับการติดเชื้อหรือระงับการเจริญเติบโตของเชื้อโรคได้

๙๔. สารพัดพิษ (ใช้ ราก กิ่ง และใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ รากสารพัดพิษ รสเผื่อนเย็น แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ปวดบวมตามร่างกาย แก้พิษแมลง สัตว์กัดต่อย แก้พิษฝี แก้ปวดแสบปวดร้อน ถอนพิษ

๙๕.สาบเสือ (ใช้ ราก กิ่ง ใบ)

ประโยชน์และสรรพคุณ ต้น เป็นยาแก้ปวดท้อง ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ แก้บวม ดุดหนอง ดอก แก้อ่อนใน กระจายน้ำ ชูกำลัง แก้อ่อนเพลีย บำรุงหัวใจ แก้ไข้ ราก เป็นยาแก้โรคกระเพาะ แก้ไข้ป่า ทั้งต้น เป็นยาแก้บาดทะยัก และรักษาแผลสด ใช้เป็นยาฆ่าแมลง ใบ แบบสดและแบบแห้ง สามารถห้ามเลือดในผู้ป่วยที่มีบาดแผลฉีกขาดของเนื้อเยื่อและหลอดเลือดฝอย ได้เร็วกว่าการใช้ผ้าก๊อซอย่างเดียวประมาณ ๑๐-๑๕ นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดและความลึกของบาดแผล โดยนำใบสดมาล้างให้สะอาด จากนั้นนำมาขยี้หรือโขลกให้ละเอียดแล้วพอกที่แผลสดทันที

๙๖.ว่านสาวหลง (ใช้ทั้ง ๕)

ประโยชน์และสรรพคุณ เป็นว่านสาวหลงที่ทรงคุณค่าในทางเสน่ห์เมตตามหานิยมอย่างสูงสุด ถือกันว่าเป็นสุดยอดของว่านทางเสน่ห์มหานิยม ที่ไม่สามารถหาว่านชนิดอื่นใดมาเทียบเคียงได้อีกแล้ว ถ้าผู้ใดมีว่านนี้ปลูกไว้ในบ้านเรือน ก็จะเป็นสิริมงคลเป็นยอดเสน่ห์แก่บ้านเรือนนั้นๆ ด้วย โดยให้เอารากของว่านนี้มาฝนหรือบดผสมกับสีผึ้ง หรือแช่น้ำมันจันทน์ หรือเพียงแต่เอารากของว่านนี้ถือติดตัวไป ผู้คนที่พวงก็จะพากันงวยงงหลงรักใคร่ในผู้ที่มีว่านหรือทาน้ำมัน หรือสีผึ้งที่เข้าว่านจนหมดสิ้น เมื่อจะใช้ว่านสาวหลงให้ท่อง พระคาถา "มะอะอุ พุทธะสังมิ จิเรรุณี นะชาลิติ ปิยังมะมะ" รวม ๗ จบ ทุกครั้งไป

๙๗. เสดดพังพอนตัวเมีย (ใช้ราก ใบ ดอก กิ่ง)

ประโยชน์และสรรพคุณ ส่วนทั้ง ๕ ใช้ถอนพิษ โดยเฉพาะพิษแมลงสัตว์กัดต่อย ตะขาบ แมลงป่อง รักษาอาการ อักเสบ งูสวัด ลมพิษ แผลน้ำร้อน **ราก** ประุงเป็นยาขับปัสสาวะ ขับประจำเดือน แก้ปวดเมื่อยบั้นเอว **ใบ** ตำเคี้ยวกับน้ำมะพร้าวหรือน้ำมันงา (สุรา) เอากากพอกแผลที่ถูก ลวก และย้งนำมาสกัดทำทิงเจอร์และ กรีเซอร์ลิน ใช้รักษาแผลผิวหนังชนิดเพิ่มเริ่มเป็นและรักษาแผลร้อนในในปาก **การรักษาโรคงูสวัด ไฟลามทุ่ง** ใช้เสดดพังพอนตัวเมียสดๆ ๑๕-๒๐ ใบ ตำผสมเหล้าโรง แล้วใช้พอกตามตุ่มของงูสวัดให้ทั่ววันละ ๒-๓ ครั้ง ติดต่อกัน ทุกวัน

๙๘. ตีป्ली (ใช้กิ่ง ใบ ดอก ผล)

ประโยชน์และสรรพคุณ ราก แก้พิษอัมพฤกษ์ อัมพาต พิษปิตตะคาค แก้ตัวร้อน แก้พิษคุดทะราดให้ปิดธาตุ แก้ท้องร่วง ขับลมในลำไส้ แก้คุดทะราด **เถา** แก้พิษงู ขับเสมหะ แก้ปวดฟัน ปวดท้อง จุกเสียด แก้เสมหะพิการ แก้ลมอัมพฤกษ์ แก้มุตฆาต **ใบ** แก้ปวดเมื่อย แก้เส้นเอ็น **ดอก** แก้อาการคลื่นไส้อาเจียน แก้จุกเสียดแน่นท้อง ขับลมในลำไส้ให้ผาย และเรือ แก้หืด ไอ แก่ริดสีดวง คุดทะราด แก้ลมวิงเวียน แก้เสมหะ น้ำลายเหนียว แก้ไอ บำรุงธาตุ แก้ท้องเสีย แก้ ปรถิธาตุ ๒๐ ประการ แก้อัมพาต และเส้นปิตตะคาค **ผลแก่จัด** รสเผ็ดร้อน แก้ลม บำรุงธาตุไฟ แก้หืดไอ แก้ เสมหะ(หลังเป็นหวัด) แก้หลอดลมอักเสบ ยาขับระดู ยาธาตุ ทาแก้ปวดเมื่อยและอักเสบบองกล้ามเนื้อ แก้อาการท้อง ขึ้น ท้องอืดเพื่อแน่นจุกเสียด ขับลม บำรุงธาตุ

๙๙. ไบมะขาม

ประโยชน์และสรรพคุณ ไบอ่อน นำมาต้มเอาน้ำโขลกศิระชะ แก้วหัวัด คัดจุมูก น้ำมูกไหล ส่วนไบสดก็นำมาต้มน้ำอาบ หลังสตรีคลอดบุตรใช้ผสมกับสมุนไพรอื่น เนื่องจากในไบมะขามสดมีรสเปรี้ยวมีกรดหลายชนิดช่วยให้ผิวหนัง สะอาดขึ้น ไบและดอก นำมาต้มน้ำรับประทาน น้ำช่วยลดความดันโลหิตได้ดีมาก

๑๐๐. ไบชะพลู (ใช้ราก กิ่ง ดอก)

ประโยชน์และสรรพคุณ ดอก ทำให้เสมหะแห้ง ช่วยขับลมในลำไส้ ราก ขับเสมหะให้ออกมาทางระบบขับถ่าย ขับลมในลำไส้ ทำให้เสมหะแห้ง ต้น ขับเสมหะในทรวงอก ใบ มีรสเผ็ดร้อน ทำให้เจริญอาหาร ขับเสมหะ ในไบชะพลูมี สาร เบต้า-แคโรทีน สูงมาก

๑๐๑. บอระเพ็ด

ประโยชน์และสรรพคุณ เถา มีรสขมจัดเย็น แก้ไข้ทุกชนิด แก้พิษฝีดาษ เป็นยาขมเจริญอาหาร ต้มดื่มเพื่อให้เจริญอาหาร ช่วยย่อย บำรุงน้ำดี บำรุงไฟธาตุ แก้โรคกระเพาะอาหาร บำรุงร่างกาย แก้สะอึก แก้มาลาเรีย เป็นยาขับเหงื่อ ขับกระหาย แก้ร้อนในดีมาก ลดน้ำตาลในเลือด ขับพยาธิ แก้อหิวาตกโรค แก้ท้องเสีย ไข้จับสั่น ระวังับความร้อน ทำให้เนื้อเยื่อ ทำให้เลือดเย็น แก้โลหิตพิการ ใช้ภายนอกใช้ล้างตา ล้างแผลที่เกิดจากโรคซิฟิลิส ทุกส่วนของพืช ใช้แก้ไข้ เป็นยาบำรุง แก้บาดทะยัก โรคดีซ่าน ยาเจริญอาหาร แก้มาลาเรีย

๑๐๒. ใบเตย

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบ ใช้เป็นยาบำรุงหัวใจ เพราะใบเตยมีฤทธิ์ลดอัตราการเต้นของหัวใจ จึงช่วยบำรุงหัวใจได้อย่างดี วิธีรับประทานคือ ใช้ใบสดผสมในอาหาร แล้วรับประทาน หรือนำใบสดมาคั้นน้ำรับประทาน ครั้งละ ๒-๔ ช้อนแกง ช่วยขับกระหาย เนื่องจากใบเตยมีกลิ่นหอมเย็น หากนำมาผสมน้ำรับประทาน จะช่วยขับกระหาย คลายร้อน ทานแล้วรู้สึกชื่นใจ และชุ่มคอได้เป็นอย่างดี วิธีรับประทานคือ นำใบเตยสดมาล้างให้สะอาด นำมาตำหรือปั่นให้ละเอียด แล้วเติมน้ำเล็กน้อย คั้นเอาแต่น้ำดื่ม รักษาโรคหัด หรือ โรคผิวหนัง โดยนำใบเตยมาตำแล้วมาพอกบนผิวหนังและลำต้น ใช้รักษาโรคเบาหวาน เพราะรากและลำต้นของเตยหอมมีฤทธิ์ลดระดับน้ำตาลในเลือด วิธีรับประทานก็คือ ใ้ราก ๑ กำมือนำไปต้มเป็นน้ำดื่ม ทุกเช้า-เย็น ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ โดยการนำต้นเตยหอม ๑ ต้น หรือราก ครึ่งกำมือ ไปต้มกับน้ำดื่ม

๑๐๓. เพชรจะหึง

ประโยชน์และสรรพคุณ ลำต้นกับก้านใบนำมาหั่นบาง ๆ ล้างน้ำให้สะอาดแล้วนำมาใส่โหลดองกับเหล้าไว้นาน เป็นยาอายุวัฒนะ ส่วนกากที่เหลือเอามาใช้พอกปากแผล มีฤทธิ์เป็นยาเย็นช่วยถอนพิษ แก้อาการอักเสบเนื่องจากถูกงูกัด ช่วยแก้พิษงูกัด พิษตะขาบ และพิษแมงป่อง

๑๐๔. ใบทับทิม (ใช้ใบและราก)

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบทับทิม มีรสฝาด แก้ท้องร่วง แก้บิดมูกเลือด สมานแผล ดอก มีรสฝาดหวาน ต้มดื่มแก้หูชั้นในอักเสบ บดโรยแผลที่มีเลือดออก เนื้อ มีรสหวานอมเปรี้ยวเป็นยาระบายอ่อนๆ บำรุงหัวใจ เปลือก มีรสฝาด ต้มดื่มแก้ท้องร่วง แก้บิดมูกเลือด ถ่ายพยาธิ แก้ตกขาว สมานแผล ฆ่าเชื้อโรค เปลือกราก ต้มดื่มแก้ระดูขาว แก้ตกเลือด

๑๐๕. เศรษฐีสตอกกอดทรัพย์

ประโยชน์และสรรพคุณ หัว เป็นยาใช้กินหรือตำพอกแผลถอนพิษแมลงสัตว์กัดต่อยได้ นิยมปลูกเป็นสิริมงคล เป็นว่านทรงอำนาจช่วยคุ้มครองป้องกันภัย ให้กับผู้ปลูก และคุ้มครองป้องกันภัยให้บริเวณบ้านเรือน และยังมีความเชื่อว่า "กอดทรัพย์" ช่วยให้ การค้าขายกิจการเจริญรุ่งเรือง ยิ่งกอดกันเป็นเกลียวแน่นกลม ใหญ่ยิ่งดีและยิ่งถ้าปลูกให้ออกดอกได้ ก็จะมีแต่ความโชคดี ร่ำรวย มากยิ่งขึ้น (ดอกสีขาว คล้ายดอกพลับพลึง ดอกมีกลิ่นหอมเย็น แต่ออกดอกยาก)

๑๐๖. โดไม่รู้ล้ม

ประโยชน์และสรรพคุณ ทั้งต้น รสร่อย ขึ้น เป็นยาขับปัสสาวะ แก้ไข้ แก้ไข้จับสั่น ขับน้ำเหลืองเสีย แก้บิด แก้ท้องเสีย แก้ไอ แก้วณโรค บำรุงหัวใจ ขับเหงื่อ ขับระดู ขับพยาธิตัวกลม แก้ปัสสาวะพิการ บำรุงความกำหนัด แก้กระษัย ขับไล่เดือน แก้กามโรค แก้วมน้ำ แก้นิว แก้ไข้หวัด แก้เจ็บคอ แก่ตาแดง แก่ตีชาน แก้เลือดกำเดาออกง่าย แก้ฝี แก้แผลมีหนอง แก้แผลงู แก้แมลงมีพิษกัดต่อย แก้อักเสบ แก้แผลในกระเพาะอาหาร แก้แผลเปื่อยในปาก แก้เหน็บชา

ใบ รสร่อยขึ้น รักษาบาดแผล แก่โรคผิวหนัง ใช้ใบสดประมาณ ๒ กำมือ เคี้ยวกับน้ำมันมะพร้าว ทาแผล แก่โรคผิวหนังผื่น

๑๐๗.พลับพลึงเล็ก (ใช้ใบและดอก)

ประโยชน์และสรรพคุณ ใบ สามารถนำมารักษาอาการปวดเมื่อย กล้ามเนื้ออักเสบ คลายเส้น แก้อาการฟกช้ำปวดบวมได้ และยังสามารถนำไปใช้กับสตรีที่เพิ่งคลอด หรืออยู่ไฟได้ โดยเอามาประคบหน้าท้อง ทำให้มดลูกเข้าที่อยู่ที่ตัว น้ำคาวปลาแห้ง ขจัดไขมันส่วนเกิน และขับของเสียต่างๆ ออกจากร่างกายได้

๑๐๘.ไมยราพ

ประโยชน์และสรรพคุณ ทั้งต้น ขับปัสสาวะ แก้ไตพิการ แก้กษัย (อาการป่วยเกิดจากหลายสาเหตุ ทำให้ร่างกายเสื่อมโทรม ชูบผอม โลหิตจาง และปวดเมื่อย) โดยต้มน้ำดื่ม ราก แก้บิด ขับปัสสาวะ

๑๐๙.หญ้าแพรก

ประโยชน์และสรรพคุณ ทั้งต้น รสขมเย็น ต่ำกับสุราพอกหรือทาแก้พิษอักเสบ ปวด บวม ต้มดื่มแก้ไข้พิษ ไข้กาฬ ไข้หวัด เหือดหัด สุกใส ตำแดง เป็นต้น แก้อ่อนในกระหายน้ำ แก้กโถหิตระดูมากเกินไป แก้อาเจียนเป็นเลือด ขับลม แก้อัมพาต ปวดเมื่อยตามกระดูก แก้อโรคเบาหวาน ขับปัสสาวะ แก้อบวมน้ำ แก้อริดสีดวงทวาร

ราก รสขมเย็น ต้มหรือบดปั้นเม็ดรับประทาน แก้อโรคแผลหนองเรื้อรัง แก้อกามโรคระยะออกดอก ขับปัสสาวะ แก้อนิ่ว ในกระเพาะปัสสาวะ แก้อริดสีดวงทวารที่มีเลือดออก แก้อบวมน้ำ

๑๑๐. ต้นไทรอยด์

ประโยชน์และสรรพคุณ ใช้ทั้งต้น รักษาไทรอยด์ได้ โดยการนำ ต้นไทรอยด์ ๑-๒ ต้น มาต้มกับน้ำ ๑ลิตร กินแทนน้ำ

๑๑๑. ขมิ้นดำ

ประโยชน์และสรรพคุณ ใช้เป็นยาฆ่าพยาธิในท้อง ใช้แก้โรคกษัยต่างๆ และแก้โรคลำไส้ด้วย โดยการนำหัวขมิ้นดำมา ต้มแล้วกินน้ำ

๒. การบูร

๑. พิมเสน

๓. เมนทอล

๔. ซินสี

๖. สารส้ม

๕. กำมะถัน